

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ส่งผลให้แต่ละประเทศต้องเร่งพัฒนา เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ซึ่งกระแสการเร่งพัฒนาและสภาพเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขัน ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ทำให้เกิดการปรับตัวเพื่อการแข่งขัน จึงทำให้มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น คนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรม (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 1) ปัญหาการขาดจิตสาธารณะเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องกลับมาคิดกันใหม่ ทุกคนในสังคมควรให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งนี้อย่างเร่งด่วน

ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันมีมากมายที่เกิดจากการรับอิทธิพลของคลื่นสารสนเทศเทคโนโลยีจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ทำให้ผู้คนในสังคมสนใจแต่การดำรงชีวิตของตนเองเพื่อสนองความต้องการพื้นฐาน เกิดความเห็นแก่ตัว ไม่เสียสละเพื่อส่วนรวมขาดจิตสำนึกสาธารณะ มีผลทำให้สังคมอ่อนแอ (หฤทัย อัจจุรงค์, 2544, หน้า 1) เพราะมีความคิดว่าสิ่งของที่เป็นของสาธารณะนั้น เป็นทรัพย์สินของภาครัฐหรือของราชการ เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือร่วมใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแล ไม่สนใจที่จะดูแลรักษา (นิธิเชี่ยวศรีวงศ์, 2536, หน้า 44 - 47) ไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับส่วนรวม สิ่งที่เป็นของส่วนรวม เช่น สวนสาธารณะ ตู้โทรศัพท์ น้ำประปาสาธารณะ ไฟถนน ฯลฯ จะหาผู้ดูแลรักษาได้ยาก ทุกคนรู้จักแต่จะใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น (เจษฎา หนูรุ่ง, 2551, หน้า 2 การไม่ช่วยกันรักษาสมบัติ สิ่งของ สถานที่ที่เป็นทรัพย์สินสาธารณะ หรือแม้กระทั่งการไม่สนใจรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาส่วนรวม และเฉยชากับเหตุการณ์ที่ไม่กระทบถึงตนดังกล่าว แสดงถึงการขาดจิตสาธารณะ (สีอพลัง, 2542, หน้า 3 - 4 อ้างถึงใน โกศล มีความดี, 2547, หน้า 1) ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเยาวชน ทำให้เยาวชนซึมซับเอาความเห็นแก่ตัวมาไว้ในตัวเอง ทำให้ความรู้สึกว่าตนเองเป็นสมาชิกของสังคมร่วมกันนั้นถูกตัดขาด ความสำนึกต่อส่วนรวมจึงน้อยลงทุกวัน (ถนิต ทองมีเหลือ, 2550, หน้า 1) ซึ่งมีตัวอย่างที่ง่าย ๆ ที่มองเห็นทั่วไป อาทิ ไปที่ไหน จะเห็นแต่ป้ายจำนวนมากเขียนเพื่อเตือนสติคน เช่น โปรดเห็นใจแก่สตรีและคนชรา, โปรดช่วยกันรักษาความสะอาด, ห้ามทิ้งขยะ, ห้ามสูบบุหรี่, ทิ้งขยะปรับ 2,000 บาท ฯลฯ ป้ายลักษณะนี้ยังมี

อีกมากมาย ถ้าทุกคนมีจิตสาธารณะ ป้ายเหล่านี้คงไม่ต้องทำติดไว้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 2 - 6) ถ้าทุกคนยังนิ่งเฉยปล่อยให้คนในชาติขาดจิตสาธารณะไปเรื่อยๆ เช่นนี้ วันหนึ่งประเทศชาติคงไม่เหลืออะไร

จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศเพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมของสังคม และตระหนักในสิทธิของตนเอง ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น ในภาวะวิกฤติสังคมไทยในปัจจุบันที่คนส่วนใหญ่มักดิ้นรนต่อสู้เพื่อตนเอง ความสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตสาธารณะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาจิตใจให้เจริญตามทันเทคโนโลยี จิตสาธารณะคือ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม พร้อมทั้งจะเสียสละ ทำประโยชน์เพื่อสังคม (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 14 - 15) มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ (หฤทัย อาจปรุ, 2544, หน้า 103-104) ให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจ แก่ผู้คนที่ต่อสู้และเข้าร่วมในการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในวงกว้าง (เหวง โตจิราการ, 2550) องค์การทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนได้พยายามแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายข้อบังคับ การใช้กฎหมายควบคุม การจับกุมการปรับ หรือรณรงค์ตามโครงการต่างๆ เช่นโครงการแลกเปลี่ยนกระดาษเพื่อชีวิตป่ากับตาวีเศษโครงการความร่วมมือเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอันดามัน โครงการหลอดมอมจอมประหยัดโครงการกรีนซ้อป เป็นต้น (สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539 : 128) การแก้ไขดังกล่าวก็มิได้ทำให้ปัญหาเหล่านี้เบาบางลง หากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการรณรงค์ตามโครงการของภาครัฐบาล และเอกชน ดังกล่าวนั้น จะพบว่า เป็นการรณรงค์เฉพาะปัญหาใดปัญหาหนึ่งเท่านั้นและหากสิ้นสุดโครงการแล้ว พฤติกรรมเดิม ๆ ก็เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก นอกจากนี้กฎหมายหรือข้อบังคับต่าง ๆ ก็มีอาจแก้ไขให้คนมีจิตสำนึกสาธารณะ เพราะกฎหมาย มีไว้เพื่อควบคุมหากผู้ใดฝ่าฝืน ก็มีบทลงโทษ ซึ่งการลงโทษไม่มีผลต่อการยุติพฤติกรรมในระยะยาว เนื่องจากการลงโทษเป็นเพียงการระงับพฤติกรรมเท่านั้นเมื่อใดก็ตามที่ลักษณะการควบคุมลงโทษหายไป พฤติกรรมเดิมก็จะกลับขึ้นมาอีก ผลของการลงโทษจึงเป็นผลที่เกิดขึ้นชั่วคราวเท่านั้น (ประทีป จินฉี, 2540 :91) ในงานวิจัยของหฤทัย อาจปรุ (2544, หน้า 136) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของคนกรุงเทพฯ พบว่า คะแนนจิตสาธารณะของคนส่วนใหญ่ค่อนข้างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม นอกจากนี้มีงานวิจัยที่สำรวจในกลุ่มเยาวชนซึ่งพบผลสำรวจไปในลักษณะเดียวกันอีก ได้แก่งานวิจัยของรัชณี จันทรทรวงกร (2541) ; ชัชชัย ศิลปสุนทร (2540) จากการสำรวจข้อมูลชี้ให้เห็นว่า เยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังขาดจิตสาธารณะอยู่มาก นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงความสนใจและเน้นการเลือกปฏิบัติที่ส่งผลประโยชน์ต่อตนเอง มีความ

ตระหนักในผลที่เกิดต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมน้อยมาก สังคมไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญด้าน วัตถุประสงค์กว่าจิตใจ ยกย่องคนที่ประสบความสำเร็จและมีฐานะทางการเงินสูง แต่กลับมองข้าม และไม่ยกย่องคนดีมีคุณธรรมเท่าที่ควร จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ พบว่า การมีจิตสาธารณะนั้น เป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีการดำเนินชีวิตของ แต่ละบุคคล สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งไพบูลย์ วัฒนศิริ ธรรม และสังคม สัจจกร (2543, หน้า 13 - 17) ; Coopersmith (1981) อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, หน้า 75 - 77) สรุปว่า จิตสาธารณะ หรือ จิตสำนึกทางสังคม อยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัย แวดล้อมทั้งภายในและภายนอก กล่าวคือ ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทาง สัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทางสังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งที่มีผลต่อจิตสำนึกด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เป็นภาวะที่ได้อบรมกลมกล่อม และสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดที่ละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน และส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคล คือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มี พลังต่อการเกิดสำนึก อาทิ การไปมหาวิทยาลัย ไปทำงาน ดูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน เป็นต้น ปัจจัยภายใน สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน หมายถึง การคิดวิเคราะห์ของแต่ละบุคคลในการ พิจารณาตัดสินคุณค่าและความดีงามซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติโดยเฉพาะการ ปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใด ก็จะมีการฝึกฝน และสร้างสมสำนึกเหล่านั้น ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกล้วนมีผลสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการ สร้างจิตสำนึก และต้องกระทำไปพร้อมๆกันทั้งสองทาง โดยการกระทำต้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งการมีสำนึกของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการ แสดงพฤติกรรมของบุคคล จิตสาธารณะ จัดเป็นคุณธรรมสำหรับส่วนรวม เป็นกระบวนการ เรียนรู้จากความเป็นจริงทางการเมืองและสังคมของบุคคล (สุชาติ จักรพิสุทธิ์, 2544, หน้า 22 - 23) ในระดับพฤติกรรมการศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะจะมุ่งเน้นพฤติกรรมที่แสดงถึงความ รับผิดชอบของบุคคลต่อสาธารณะสมบัติ (ชาย โพธิ์สีดา และคณะ, 2540, หน้า 39) จิตสาธารณะ จึงเป็นสิ่งที่ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันที่มีการ แข่งขันสูง (สื่อพลัง, 2542)

จากประเด็นต่างๆที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการยกระดับจิตใจของคนในสังคมให้หันมามองประโยชน์ของส่วนรวม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(เรียบ นมรักษ์, 2552, หน้า 3) ซึ่ง Gardner (1997 : p.4) อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, หน้า 75 - 77) กล่าวว่า บุคคลจะสามารถเอาตัวรอดและประสบความสำเร็จได้ทั้งในด้านการงาน และการดำเนินชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้จะต้องมีจิตสาธารณะประกอบอยู่ในตัวของคนๆนั้น จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 กล่าวว่า การศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ มีคุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึก ในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทย รักแผ่นดินไทยและปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัคร เพื่อชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548, หน้า 3 - 4) สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ สอน วิจัย บริการสังคมและบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ รองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกและชี้นำสังคม จึงต้องจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อมวลชน ต้องจัดประสบการณ์เพื่อนักศึกษาให้เห็นความเป็นจริงในสังคม จนเกิดเป็นค่านิยม และนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิต สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ถือเป็นบุคลากรของชุมชนที่จะจบการศึกษาและออกไปทำงานในสังคม การที่นักศึกษามีจิตสาธารณะหรือจิตสำนึกทางสังคม คำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมและมุ่งทำประโยชน์ให้ส่วนรวมก็จะถือว่าเป็นกำลังในการพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม ในการทำงานเพื่อรับใช้สังคมให้กับนักศึกษา การที่นักศึกษามีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองที่มีต่อสังคมจะทำให้เสียสละเพื่อสังคมได้ ซึ่งสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งในการพัฒนาให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ กรกช อัดตะวิริยะนุภาพ(2540) กล่าวว่า นักศึกษาจะถูกหล่อหลอมโดยสภาพแวดล้อมและชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา ตลอดช่วงระยะเวลาที่นักศึกษาเรียนอยู่ โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคคลอื่นในสถาบัน รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาได้มีประสบการณ์และมีส่วนร่วมด้วย ซึ่งทำให้นักศึกษากลายเป็นบัณฑิตที่มีความพร้อม มีคุณภาพ และสามารถออกไปพัฒนาสังคมและประเทศได้ ซึ่งนอกจากสถาบันการศึกษาจะเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาแล้ว ยังมีสถาบันอื่นๆ ของสังคมที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว สื่อมวลชน

ด้วยความสำคัญของจิตสาธารณะ ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลให้นักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจึงได้ทำการศึกษาด้านจิตสาธารณะกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ เนื่องจากนักศึกษาคณะครุศาสตร์เมื่อจบการศึกษา ก็จะกลายเป็นพ่อแม่พิมพ์แม่พิมพ์ของชาติซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคมอย่างมากต่อไป จากการศึกษางานวิจัยย้อนหลัง พบว่าในประเทศไทยได้มีการศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะหรือจิตสำนึกทางสังคม หรือจิตสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวมของนักศึกษานักศึกษาระดับอุดมศึกษา (มัลลิกา มัติโก, 2541 ; อัครฉวี โฉมแจ่ม, 2543 ; หฤทัย อาจปฎุ, 2544; สุภัทธา ภูษิตรัตนาวลี, 2547; วิทย์พัฒนา สี่หา, 2551; เรียม นมรัช, 2552; ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจึงสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ เพื่อค้นหาปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์เป็นผู้มีจิตสาธารณะและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต เหตุผลเชิงจริยธรรม ค่านิยมความเป็นไทย ความเชื่ออำนาจในตน อัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การคล้อยตามผู้อื่นกับจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์
2. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ได้ตัวแปรที่ดีที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องข้องในการส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์
3. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะของหน่วยงานอื่น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่

- 1.1.1. การรับรู้ความสามารถของตน
- 1.1.2. ลักษณะมุ่งอนาคต
- 1.1.3. เหตุผลเชิงจริยธรรม
- 1.1.4. ค่านิยมความเป็นไทย
- 1.1.5. ความเชื่ออำนาจในตน
- 1.1.6. อัศวินทัศน
- 1.1.7. ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว
- 1.1.8. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์
- 1.1.9. การคล้อยตามผู้อื่น

1.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ จิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คณะครุศาสตร์

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 1,192 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ คณะครุศาสตร์ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 291 คน จำแนกเป็น 10 สาขาวิชา

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการศึกษางานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เสนอความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. **จิตสาธารณะ** หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและการกระทำที่เกี่ยวกับการทำตามหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง การเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวม เพื่อเพื่อพ่อแม่เสียสละทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กร สังคม และประเทศชาติ โดยไม่หวังผลตอบแทน มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด มีการใช้อย่างประหยัดและช่วยเหลือดูแลรักษาสิ่งต่างๆที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติของหน่วยงาน องค์กร สังคม และประเทศชาติ

2. **การรับรู้ความสามารถของตน** หมายถึง การที่นักศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองในการแสดงจิตสาธารณะว่าตนเองสามารถทำได้หรือไม่ และมีความมั่นใจในการแสดงจิตสาธารณะมากน้อยเพียงใด สามารถวัดได้จากแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง

3. **ลักษณะมุ่งอนาคต** หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการคาดการณ์ไกลจากการกระทำเกี่ยวกับการเรียนของนักศึกษา สามารถวางแผนด้านการเรียนของตนเองในอนาคตได้ และมองเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความเพียรพยายาม ปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ และสามารถอดทนได้รอได้ในผลการปฏิบัตินั้น สามารถวัดได้จากแบบสอบถามวัดลักษณะมุ่งอนาคต

4. **เหตุผลเชิงจริยธรรม** หมายถึง การที่นักศึกษาใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในทางที่ดีและไม่ดี สามารถวัดได้จากแบบสอบถามวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

5. **ค่านิยมความเป็นไทย** หมายถึง การที่นักศึกษามีความคิด ความรู้สึกยอมรับ ความภูมิใจในความเป็นคนไทย โดยปฏิบัติตามสิ่งที่ยึดถือเป็นหลัก ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าเอกลักษณ์ที่ดีของไทย ได้แก่ การใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ใช้การทักทายแบบไทย มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ส่งเสริมภูมิปัญญาไทย การแต่งกายแบบไทย อนุรักษ์ สืบสานและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทย โดยปฏิบัติตามสิ่งที่ยึดถือเป็นหลัก สามารถวัดได้จากแบบสอบถามวัดค่านิยมความเป็นไทย

6. **ความเชื่ออำนาจในตน** หมายถึง หมายถึง การรับรู้หรือความเชื่อของนักศึกษาว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเป็นผลมาจากพฤติกรรมหรือการตัดสินใจของตนเอง และตนเองเป็นผู้ควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ สามารถวัดได้จากแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจในตน

7. **อัตมโนทัศน์** หมายถึง การที่นักศึกษามีความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถของตนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การใช้เหตุผลการคิด การมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่น การคบเพื่อน การมองโลกในแง่ดี การทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านการปรับตัวทางอารมณ์ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม

8. **ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว** หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาที่แสดงออกและการกระทำถึงการปฏิบัติต่อความมีระเบียบวินัยที่เป็นข้อปฏิบัติของครอบครัว การเชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่และญาติพี่น้อง การแสดงความช่วยเหลืองานของครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมในครอบครัว การแบ่งปันสิ่งของ ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ที่ตนเองได้ยึดถือปฏิบัติตามวิถีชีวิตของครอบครัว

9. **สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์** หมายถึง พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษาและนักศึกษาปฏิบัติต่ออาจารย์ ทั้งในและนอกห้องเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

9.1 พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ให้ความสนใจต่อนักศึกษา สร้างความสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะแก่นักศึกษาทั้งในด้านการเรียน และด้านส่วนตัวที่นักศึกษามาขอคำปรึกษา

9.2 พฤติกรรมที่นักศึกษปฏิบัติต่ออาจารย์ ทั้งในและ นอกห้องเรียน ได้แก่ เคารพเชื่อฟังในอาจารย์ผู้สอน ตั้งใจและสนใจกระทำในสิ่งที่อาจารย์อบรมสั่งสอนและซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัยด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

10. **การคล้อยตามผู้อื่น** หมายถึง การที่นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมของตนเอง เพื่อการยอมรับและการรักษาสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น โดยจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม

สมมุติฐานของการวิจัย

1. การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต เหตุผลเชิงจริยธรรม ค่านิยมความเป็นไทย ความเชื่ออำนาจในตน อัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การคล้อยตามผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ

2. การรับรู้ความสามารถของตน ลักษณะมุ่งอนาคต เหตุผลเชิงจริยธรรม ค่านิยมความเป็นไทย ความเชื่ออำนาจในตน อัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การคล้อยตามผู้อื่นสามารถพยากรณ์จิตสาธารณะได้

